

"De Buffel" Nieuwsbrief

voor- en door vrijwilligers

Nummer 2 - februari 2021

"De Buffel" Nieuwsbrief

voor- en door vrijwilligers

Colofon

Redactie : Corrie Engelblik
Ed Wijbrands

Info en kopij:

buffel-nieuwsbrief@engelblik.nl

Telefoon: 0181-415043

Lay-out en realisatie:

Jan Engelblik

www.engelblik.nl

Inhoudsopgave

	Pagina
Van de redactie	1
Werkgroep museum	2/3
"De Pen" door Carin Ottevanger	4/6
De geschiedenis van Hr. Ms. Augurk	7/8
Nieuw op de Buffel - Piet Weggeman	9/10
Deel 1: "Zeehelden"	11/14
Prikbord	15

Van de redactie

Beste Buffelaars,

Het februarinummer van onze nieuwsbrief heeft weer verhalen met veel verschillende "smaken".

Veel leesplezier en hopelijk kunnen we elkaar weer spoedig aan boord ontmoeten.

Tot gauw,

Bijdragen voor de nieuwsbrieven zijn welkom op: buffel-nieuwsbrief@engelblik.nl

Hartelijke groet,

Corrie Engelblik

Werkgroep Museum door Will Wiegel

Museum werkgroep Buffel

Werkgroepleden: Tom, Ed, Barend, Piet, Ronald, Will.

Om als officieel museum erkend te worden door de "Museumvereniging" (planning per 1/4/ 2021) moeten we aan behoorlijk wat eisen voldoen. Dus er was en is een hoop werk aan de winkel.

Wat is het belang van het lidmaatschap? Het antwoord hierop is o.a.:

- Erkenning geeft makkelijker toegang tot gerenommeerde Fondsen.
- Professionele ondersteuning door experts.
- Toegang tot groot netwerk (> 400 musea).
- Het kunnen accepteren van de Museum jaarkaart.
- De museumvereniging behartigt de musea belangen bij publiek en politiek.

Tom heeft zich bezig gehouden met de formele aanvraag van het lidmaatschap en (pre)audit. Hierdoor hebben wij nu de status van aspirant lid. Door de werkgroep is reeds veel werk verricht zoals het inventariseren en catalogiseren van de Buffel collectie (Schip, inventaris, bruikleen, documentatie, etc.). Daarnaast is een concept "Collectieplan St. Ramtorenschip Buffel" door Ed geschreven en aangeleverd, waar niet alleen de geschiedenis van de Buffel wordt behandeld, maar waar ook de collectiewaardering, collectievorming,

selecteren en afstoten worden beschreven volgens officieel vastgestelde musea standaarden.

Inmiddels heeft de museumvereniging een preaudit uitgevoerd op de aangeleverde documenten en plannen en heeft een terugkoppeling gegeven die er redelijk positief uit ziet. Maar er is nog veel werk te doen. In het proces van de collectie registratie wordt intensief samengewerkt met het Stads museum dat ook aan een Museum registratie werkt. Dit alles in het kader van de toekomstige eenwording tot één museum organisatie "Fortresse Holland Hellevoetsluis" Naast de bovenstaande activiteiten gaat

Werkgroep Museum door Will Wiegel

de werkgroep zich ook bezig houden met het stimuleren van intern- en extern onderzoek van de collectie. Zeker als er wat aangeboden wordt, zal er door zorgvuldig onderzoek gekeken worden of het aangeboden binnen de Buffel collectie past. Ook kunnen (bruikleen)schenkers doorverwezen worden naar andere musea. Binnen deze werkgroep zullen Will en Ronald de eindverantwoording hebben. Wat natuurlijk ook heel belangrijk is, is het conserveren en restaureren van de collectie. Deze werkzaamheden worden zoveel mogelijk uitgevoerd in eigen beheer. Gelukkig hebben we heel wat kennis in huis, niet alleen op het gebied van verbouwingen, maar ook over de

geschiedenis van stoommachines, wapening, kleding Marine etc. Gelukkig kunnen de leden ook altijd een beroep doen op de deskundigheid van personen bij bv de Museumvereniging, Maritiem Museum Rotterdam, Den Helder, Nat. Militair Museum Soesterberg, Erfgoedhuis Zuid Holland, Stadsmuseum, Streekmuseum Voorne Putten, Fortresse Holland. Contacten zijn gelegd met de stichting B.A.S.M.* en inmiddels is de Buffel opgenomen in het Nationaal Register Varende Monumenten.

De hele collectie is geïnventariseerd en in de computer verwerkt, nu nog wat details uitwerken, zoals wanneer is het item in gebruik genomen, is het een schenking of is het bruikleen, bij welke deelcollectie hoort het item etc. etc. Heel jammer is dat nog steeds de map "bruikleen" niet gevonden is. Deze map is verdwenen toen de spullen van het 'pilothouse' naar het kantoor zijn overgebracht. Wie oh wie weet hier meer van, wie weet waar deze map gebleven is.

Kortom genoeg te doen en willen jullie hier meer over weten, neem contact op met één van de leden van de werkgroep.

Namens werkgroep Museum Buffel, Tom, Ed, Barend, Piet, Ronald, Will

* Stichting tot Behoud van Authentieke Stoomvaartuigen en Motorsleepboten

"De pen"

Door Carin Ottevanger

Hallo allemaal,

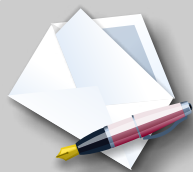
Wat een eer dat ik mij via de nieuwsbrief van de Buffel mag voorstellen. Aan de andere kant voelt het ook een beetje overdreven, want ik loop toch al een paar jaartjes mee! Volgens mij ken ik iedereen wel.

De vraag is natuurlijk of iedereen mij kent!

Oké, ik ben dus Carin Ottevanger; 61 jaar; 37 jaar getrouwd met Dick; twee volwassen dochters; geen huisdieren, behalve 1x per week de hond van de ene dochter, en 2 dagen per week de hond van de andere dochter. Hobby's: kleding naaien, klussen, tuinieren, fietsen, wandelen en creatief bezig zijn.

Geboren in Vierlingsbeek. Opgegroeid in Vierlingsbeek, Budel, Wegberg (D) en Apeldoorn. Meteen na de MAVO had ik een kantoorbaan bij het ziekenfonds in Apeldoorn. 2 Jaar later zat ik bij Centraal Beheer. In die tijd deed ik enkele avondstudies: Handelscorrespondentie Nederlands, Engels en Duits. En toen was ik klaar voor een internationale carrière...

(ahum). Ik werd aangenomen bij een Ierse containerrederij in Rotterdam: B&I Line. Daar leerde ik mijn man kennen. In 1983 zijn we getrouwd, en in 1985 werd onze eerste dochter geboren. Ik werd full time mama. De tweede dochter kwam in 1986. Zodra beide dochters op de basisschool zaten werd het wel weer tijd om een soort van baan te zoeken. Ik werd secretaris van de ouderraad van de basisschool. Dat heb ik 9 jaar gedaan. Dochters worden groot en toen zij beiden op het voortgezet onderwijs zaten kon ik weer een betaalde baan zoeken. Ik kwam terecht bij het Truckcentrum van Vermaat. In 2003 werd het bedrijf overgenomen door Wüst, en korte tijd later werd het Truckcentrum afgestoten. Ik werd overgeplaatst naar de personenwagenafdeling als gastvrouw, telefoniste, administratief medewerkster en ondersteunend bij de werkplaatsreceptie. Een heerlijke en gevarieerde baan. Tot de baas in 2013 besloot dat hij mij niet meer nodig had.

"De pen"

Door Carin Ottevanger

vervolg

In 2013 las ik een stukje in Groot Hellevoet over een museumschip dat naar Hellevoetsluis zou komen. Arie van de Ban zocht een legertje vrijwilligers die dit schip zou gaan "besturen". Het leek mij een mooie gelegenheid om mijn vrije tijd weer nuttig te kunnen vullen. Bovendien zou ik mijn kennis van de talen (vooral Duits en Engels) een beetje bij kunnen houden. In de eerste jaren heb ik verschillende functies aangepakt: gastvrouw; rondleider (ook in het Duits en Engels); kassa; begeleiding bij party's; horeca; begeleiding van schoolklassen; Zwarte Piet spelen; helpen bij de Bibber Griezels Tocht. Na verloop van tijd kregen rondleidingen mijn voorkeur. Maar in geval van nood wil ik overal wel bijspringen. Sinds een jaar of 4 ben ik ook organisator van de kinderfeestjes. Samen met een vaste groep vrijwilligers hebben de kinderfeestjes een vaste structuur gekregen, met een strak draaiboek. Intussen 'draaien' we de feestjes als een geoliede machine. De kinderen genieten van alle spannende spelletjes, en wij genieten van de drukte, van het plagen, en van de blije gezichtjes die aan het einde moe maar voldaan weer

naar huis gaan. Laten we hopen dat Meneer Corona gauw het land verlaat, zodat we weer kinderfeestjes op de Buffel kunnen vieren.

Naast vrijwilliger op de Buffel ben ik ook vrijwilliger bij het afdelingsbestuur van Alzheimer Nederland voor Voorne Putten. Vanuit die contacten heeft een aantal vrijwilligers van het Droogdok, het Brandweermuseum, het Stadsmuseum, de Noord Hinder en de Buffel in 2018 de cursus "Onvergetelijk" gevolgd. In die cursus leer je hoe je speciale rondleidingen kunt ontwikkelen in jouw museum voor mensen met dementie. Daar is het programma "Kijkje Alz... in de Vesting" uit ontstaan. In 2019 hebben deze musea voor het eerst deze speciale rondleidingen aangeboden. Dit jaar zou het programma een vervolg krijgen, maar helaas heeft Meneer Corona ook hier roet in het eten gegooid.

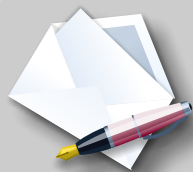
Het is heel jammer dat de vrijwilligersploeg van de Buffel elkaar niet of nauwelijks tegenkomt. Ik krijg een beetje het gevoel dat we de binding met de Buffel, maar ook met elkaar, aan het kwijtraken zijn. Zolang we geen activiteiten mogen organiseren op ons bootje zal het ook nog wel even zo blijven.

"De Buffel" Nieuwsbrief

voor- en door vrijwilligers

Nummer 2 - februari 2021

Pagina 6

"De pen"

Door Carin Ottevanger

vervolg

Hopelijk kan deze nieuwsbrief ervoor zorgen dat we elkaar niet helemaal uit het oog verliezen, want dat zou wel heel erg jammer zijn. Stilzitten en niks doen is niks voor mij. Daarom sluit ik me in deze rare tijd maar aan bij de onderhoudsploeg. Tenslotte is klussen ook één van mijn hobby's.

Blijf gezond; pas goed op jezelf en je naasten.

Groetjes

Carin Ottevanger

"Op weg naar één gemeente Voorne"

Plan van aanpak
'Op weg naar één gemeente Voorne'

Brielle, Hellevoetsluis & Westvoorne

In het plan van aanpak van "Op weg naar één gemeente Voorne" heeft de Buffel een mooie fotoplek gekregen.

De ware geschiedenis van Hr.Ms. Augurk door Ed Wijbrands

Het ware verhaal van.....

De marine heeft vele schepen in dienst, maar ook in dienst gehad en om deze laatste categorie gaat het nu. Als er één beroemd schip heeft gevaren dan is het de oude Augurk wel. Er zijn heel wat mensen die daar op gediend hebben maar helaas heeft niemand er een foto van. ★

Het schip had nogal enorme afmetingen, werden uitgedrukt in Chinese meters. Waar het schip werd gebouwd is ook niet bekend. Nadat het was afgebouwd kreeg het als thuishaven Den Helder waar zij alleen maar de voorsteven hebben gezien, want het achterschip lag dan ergens bij Schotland afgemeerd. Na verschillende proefvaarten op de Atlantische oceaan werd het schip ingedeeld bij het befaamde sleepbotenbestrijdings eskader samen met het zusterschip "Zure Bok". Er zijn op deze schepen heel wat aardige voorvallen gebeurd. De kanonnen waren zo groot dat de kanonniers als ze geen zin hadden om te werken gingen kaarten in de loop van een kanon. Op een dag gingen de Eerste officier en de Schipper een rondje over het schip maken, maar verdwaalden en kwamen pas na jaren terug. De Eerste officier was inmiddels Vice-admiraal en de schipper

gepasseerd Officier van vakdiensten met direct ingaand pensioen. De koks hadden een eigen onderzeeboot om daarmee te kijken of de aardappelen al gaar waren. Ordonnansen reden op bromfietsen door de gangen, beter gezegd, autowegen. Hr.Ms.Karel Doorman was de commandantssloep en enkele fregatten dienden als passagierssloepen als ze in het weekend voor anker lagen op de Atlantische oceaan. Helaas is er een ongeluk op de Augurk gebeurd met dodelijke afloop, en dat kwam zo: op de Stille oceaan maakte het schip een slagzij van 5 graden want het was toen windkracht 12. Toen is er iemand van de brug afgevallen en doordat het schip zo hoog was is die jongen tijdens de val verhongerd. Het schip heeft eenmaal een echte actie meegemaakt. Het heeft met de voorsteven het Nauw van Calais afgesloten, want er waren in de buurt van Portugal vijandelijke kano's gemeld. Het schip heeft dit met succes gedaan, op één punt na: de vijand is over land verder gegaan. De Augurk is kort daarna uit dienst gesteld en gesloopt. Tot besluit wil ik nog vermelden dat het schip een snelheid had van 3.36 mijl per uur en met

"De Buffel" Nieuwsbrief

voor- en door vrijwilligers

Nummer 2 - februari 2021

Pagina 8

De geschiedenis van Hr.Ms. Augurk door Ed Wijbrands

de hulpvoortstuwing bestaande uit 8 roomkloppers en 6 scheerapparaten heeft het eens 4,87 mijl per uur gehaald. Het is jammer dat het schip niet meer bestaat, want u zult dit alles wel niet geloven, maar u had het dan met eigen ogen kunnen zien.

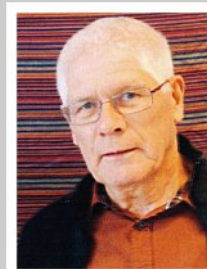
Bron en met toestemming geplaatst, Arie Krijgsman Redacteur "ten Anker".

Voor meer interessante Marine verhalen: <http://www.tenanker.com>

★ (Red. In de tekst wordt vermeld dat er geen enkele foto van de "Augurk" is gevonden. Wij hebben echter in het Buffel-foto-archief wel een oude zeldzame foto van het schip opgespoord.)

De Hr. Ms. Augurk in zeer dichte mist bij Texel

Ik ben nieuw op de Buffel

Piet Weggeman

In 1949 ben ik geboren in Rotterdam en woon na mijn huwelijk sinds 1976 in Hellevoetsluis.

Helaas sinds het voorjaar van 2020 gescheiden na bijna 44 jaar getrouwd te zijn geweest.

Ik heb een zoon van 34 jaar en een dochter van 37 jaar en ben de trotse opa van twee mooie kleindochters (van mijn dochter) van 11 en 12 jaar.

Op mijn 17de ben ik begonnen met werken. Ik wilde boekhouder worden en had gesolliciteerd bij een expeditiebedrijf voor een baan op de boekhouding. Op mijn eerste werkdag werd mij gezegd dat ze op dat moment even geen plek voor me hadden op de boekhouding en werd ik naar de Merwehaven gestuurd waar ze een agentschap hadden voor een veerdienst op Engeland. Het ferry verkeer op Engeland stond toentertijd nog in de kinderschoenen. Maar deze switch betekende uiteindelijk dat ik geen boekhouder ben geworden, want heb je (zoals in mijn geval) van de transportwereld geproefd, zit je er tot

je pensioen aan vast en dus heb ik de rest van mijn werkzame leven gewerkt als planner wegtransport bij op Engeland gespecialiseerde transportbedrijven. De laatste 15 jaar als coördinator import volle vrachten uit Engeland, met als nevenfuncties kwaliteits-en HACCP(voedselveiligheid) manager en veiligheidsadviseur.

Hoewel ik mij de eerste 5 jaar van mijn pensioen zeker niet verveelde heb ik op aanraden van (toen nog) mijn vrouw in juli 2019 alsnog een bezigheid buitenshuis gezocht en zo ben ik als vrijwilliger op de Buffel terechtgekomen. Vanaf dag één voelde ik me er al snel op mijn plaats en probeer mij dan ook veel in de zetten. Zo ben ik regelmatig als gastheer/surveillant op de boot te zien en verleen ik ook hand en spandiensten zoals o.a. assistentie bij parties en bij het schip in sinterklaas- en kerstsfeer te brengen. Verder werd ik gevraagd of ik (reserve) sleutelhouder wilde worden en heb ik inmiddels al meerdere keren de boot geopend en gesloten. Ik ervaar de werksfeer op de Buffel als zeer prettig.

"De Buffel" Nieuwsbrief

voor- en door vrijwilligers

Nummer 2 - februari 2021

Pagina 10

Naar aanleiding van een oproep van Wil De Filippi in de nieuwsbrief van januari heb ik mij als gegadigde opgegeven om ook mee te gaan draaien bij de kassa.

In de vrije tijd die overblijft (zeker nu door de Corona) hou ik mij buiten de noodzakelijke huishoudelijke zaken o.a. bezig met mijn treinbaan en probeer ook nog

wat te lezen en kijk 's-avonds graag op TV naar misdaadseries. Naast de veelal goede Britse series vind ik vooral de Scandinavische series erg goed. En, ik was het bijna vergeten te melden, muzieknuten oefenen voor het gemengde kamerkoor Animato uit Vlaardingen waarin ik sinds 1999 als tenor zing.

Met naar ik aanneem vele anderen hoop ik dat we elkaar weer snel op de Buffel kunnen tegenkomen.

Vreemde Marine titel: Schout bij Nacht

Schout-bij-Nacht was de benaming voor de jongste, of zoals je wilt laagste vlagofficiersrang bij de Marine. Vanaf 1955 is dat niet meer van toepassing want toen werd de Commandeur als laagste vlagofficier toegevoegd, een benaming die al vanaf de zestiende eeuw bekend is, maar steeds voor verschillende bevelvoeringsfuncties werd gebruikt.

De eigenaardige titel "Schout-bij-Nacht" kennen we alleen in Nederland en bestaat voor zover bekend sinds 1603. De benaming zou ontstaan zijn uit de opdracht van de scheepsbevelhebber om de achterhoede van de vloot bij nacht te schouwen. Schepen hadden in die tijd een lamp bij de spiegel hangen die van achteren duidelijk zichtbaar was. D.w.z. er op toe te zien, dat geen schepen zouden achterblijven of afdwalen (er tussen uit knippen) om daarmee de veiligheid van de achterhoede van de vloot of het smaldeel te waarborgen. Hij werd daarom ook wel "achteradmiraal" genoemd, een benaming die we nu nog terugvinden bij de Royal Navy als "Rear admiral".

Zeehelden: J.C.J. Van SPEIJK door Hans de Klerck

Deel 1

In vier regels:

Hij was de laatste Nederlandse zeeheld die niet zeilen kon. In de oorlog tegen de Belgen, blies hij zich zelf en zijn schip op om te voorkomen dat het in handen van de Belgen viel. Een en ander speelde zich af op de Schelde bij Antwerpen.

"Dan liever de lucht in" was zijn motto...

Het hele verhaal.

De winter van 1831 was streng, ook in België. Meermalen al had het Nederlandse marinedetachement bij Antwerpen zich die winter stroomafwaarts moeten terugtrekken achter de sluizen van de citadel, om te voorkomen dat de schepen ten prooi zouden vallen aan de ijsgang op de rivier. Bovendien konden de schepen ieder moment worden aangevallen door de Belgen zelf, sedert de zomer van 1830 in opstand tegen het wettige bewind van

het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden. De opstandelingen trokken zich klaarblijkelijk niet al te veel aan van de voorlopige wapenstilstand die na het bombardement van Antwerpen van 27 oktober 1830 was getekend.

In het begin van de maand oktober had Antwerpen zich bij de opstand tegen het bewind van koning Willem I aangesloten, en sinds dat moment was de stad afgesneden geraakt van haar natuurlijke uitweg naar de Noordzee. Alle schepen die de Schelde bevoeren, werden door Hollandse marineschepen gecontroleerd en zo nodig in beslag genomen. De Koninklijke troepen hadden zich onmiddellijk verschanst in de citadel van Antwerpen, van waaruit zij de stad in de gaten hielden en regelmatig beschoten. Deze belangrijke vesting, en daarmee de heerschappij over de Westerschelde, mocht voor het Koninkrijk niet verloren gaan. Maar net als de Belgische opstandelingen zaten ook de Nederlandse troepen nu min of meer gevangen in hun verschansing. Belgische vrijkorpsen en burgerwachten hielden hen continu in de gaten. Alleen via de Schelde konden er verbindingen worden onderhouden met het Noord-Nederlandse achterland. Aan deze patstelling leek voorlopig geen einde te komen.

- Vervolg op pagina 12

"De Buffel" Nieuwsbrief

voor- en door vrijwilligers

Nummer 2 - februari 2021

Pagina 12

Zeehelden: J.C.J. Van SPEIJK door Hans de Klerck - vervolg

Op 5 februari, toen het ijs in de Schelde voor Antwerpen eindelijk was verdwenen kreeg de 29-jarige Luitenant ter Zee 2de klasse Jan Carel Josephus van Speijk voor de zoveelste keer die winter het bevel zich met zijn kanonneerboot no. 2 te begeven naar zijn vaste post voor Austruweel, even ten noorden van Antwerpen. Van Speijk zal opgelucht zijn geweest dat nu eindelijk aan het lange wachten een einde was gekomen. Het was hoog tijd dat er een eind werd gemaakt aan de aanvallen van de opstandige Belgen. De jonge luitenant was ongeduldig, eerezuchtig en vastbesloten zijn vaderland zo goed mogelijk te dienen. Dat was ook gebleken bij het bombardement van Antwerpen van 27 oktober: zijn kanonnen hadden als eerste het vijandelijk vuur beantwoord.

Van Speijk

Luitenant Jan Carel van Speijk moest optreden waar andere hadden gefaald. Zijn opdracht was simpel: het controleren van scheepsladingen. Alle schippers die de stad vanuit het noorden wilden aandoen, dienden aan boord van een Nederlandse kanonneerboot hun papieren te laten zien. Ladingen die voor

oorlogsdoeleinden konden worden gebruikt, werden zonder pardon in beslag genomen. Mocht een schipper het wagen de controle te ontduiken, dan moest er gericht en met scherp worden geschoten. Kort daarvoor, op 11 januari om precies te zijn, had een klein binnenvaartuig de Hollandse controle weten te ontduiken. Onder triomfantelijk gejuich was de lading door de schipper en zijn mannen aan de kade gebracht. De commandant van kanonneerboot no. 9, op dat moment verantwoordelijk voor de controle, was driftig geworden en had genoegdoening geëist, maar hij had slecht hoongelach en beschimpingen ontvangen. Hij werd onmiddellijk door kapitein-luitenant J.C. Koopman uit zijn functie gezet, en vervangen door Van Speijk.

Het was niet de eerste keer geweest dat het Hollandse detachement ter plaatse vernederingen had moeten ondergaan. Eerder had een korvet van de marine zich ternauwernood kunnen redden toen het door Antwerpenaren dreigde te worden geënterd. Van Speijk was vastbesloten zich een dergelijke belediging niet te laten welgevallen. Sterker nog, op 19 december 1830 had hij aan een nicht in Amsterdam geschreven 'dat eerder nog boot en kruid

- Vervolg op pagina 13

"De Buffel" Nieuwsbrief

voor- en door vrijwilligers

Nummer 2 - februari 2021

Pagina 13

Zeehelden: J.C.J. Van SPEIJK door Hans de Klerck - vervolg

en mij de lugt in gaat dan immer een infaame Brabander te worden of het vaartuig overtegeven'.

Liever spiegelde hij zich, zo schreef hij verder in de brief aan de held Reinier Claassen, die in 1606 zijn schip de lucht in had gejaagd om te voorkomen dat het in Spaanse handen zou vallen, dan aan verraders zoals generaal Daine, de provinciaal commandant in Limburg die in oktober 1830 naar de Belgische kant was overgelopen en vervolgens op 11 november de vesting Venlo voor de opstandelingen had ingenomen.

Ook zijn eigen matrozen had Van Speijk in de oudejaarsnacht van 1830 voorgehouden dat hij de brand in het kruit zou steken indien zijn schip aan lager wal zou raken en door Belgische muiters zou worden bedreigd. Luid gejuich was toen zijn deel geweest. Het is natuurlijk de vraag of de matrozen wel begrepen hoezeer het Van Speijk ernst was, maar zijn woorden waren in ieder geval goed voor het moreel.

Achteraf lijkt het alsof Van Speijk toen al duidelijk heeft willen maken dat hij een eerder door de commandanten van de kanonneerboten gemaakte afspraak serieus zou nemen. Zij hadden elkaar gezworen de voorkeur te geven aan een

wissen dood boven een smadelijke behandeling, en nooit te dulden dat de geringste inbreuk gemaakt werd op Neerlands roem of de eer der vlag. Van Speijk was een teruggetrokken dromer en een romanticus. Als jongen al zou hij bij het graf van Michiel Adriaansz. de Ruyter hebben staan mijmeren over een carrière op zee en over het verrichten van heldendaden voor het vaderland. In het burgerweeshuis te Amsterdam, waar hij sedert zijn elfde jaar verbleef - zijn moeder was in 1812, zijn vader al in 1806 overleden -, had men grote moeite hem in het gareel te houden, zozeer werd hij aangetrokken door de wereld van buiten, de wereld van het IJ. Geen wonder dat hij mislukte als kleermakersleerling. Net als Michiel de Ruyter tuurde hij als kind liever over de zee naar lokkende verten dan zich te onderwerpen aan de werktijden van het weeshuis en de opdrachten die zijn bazen hem verstrekten.

Toch mislukte hij aanvankelijk ook op zee. Toen hij zich in 1817 samen met zes andere wezen meldde voor dienst bij de marine, werd hij als enige afgekeurd: Van Speijk was te klein. Het is te danken aan de inspanningen van zijn oudere broer, die eveneens bij de marine diende, dat

Zeehelden: J.C.J. Van SPEIJK door Hans de Klerck - vervolg

Jan Carel uiteindelijk in 1820 als stuurmansleerling kon beginnen op de Wassenaar, een oorlogsschip met 74 kanonnen dat naar Algiers werd gestuurd om daar de Willem de Eerste af te lossen op zijn post in de Middellandse Zee. Het leven aan boord voldeed echter niet aan de hooggespannen verwachtingen van Van Speijk. Volgens zijn belangrijkste biograaf, Jacobus Koning, had de stuurmansleerling het vooral moeilijk vanwege zijn geringe gestalte. Aan boord dacht men dat hij een jaar of veertien was. 'Weinig spraakzaam, dikwerf afgetrokken en in niets uitblinkend', voltooide hij zijn treurige reis, aldus Koning. In 1821 keerde hij noodgedwongen weer terug bij kleermaker Gleim in Amsterdam. Dat Van Speijk uiteindelijk toch koos voor een zeemansbestaan, kwam opnieuw door zijn broer. Op diens aandringen meldde Jan Carel zich weer bij de marine en na een jaar als vierde stuurman op de Zeeland gediend te hebben mocht hij zich na vele verzoeken op 1 januari 1823 adelborst van de tweede klasse noemen en kon hij aan boord van het fregatschip De Dageraad de officierscarrière beginnen waar hij altijd van had gedroomd. Dit keer bracht zijn reis hem naar Oost-Indie, waar hij in een strafexpeditie tegen de afvallige staatjes van Boni en Soepa naam

maakte als 'schrik der zeerovers'. Van Speijk kreeg het bevel over een barkas (de grootste sloep op een schip), redde in benarde situaties het leven van schepelingen en klom zo op tot buitengewoon Luitenant ter Zee 2de klasse. Nadat de expeditie eenmaal in het voordeel van de Nederlanders was beslecht, hield hij zich als commandant van een kanonneerboot met succes bezig met de beveiliging van de wateren rond de tin-eilanden Billiton en Banka. Dit duurde tot het najaar van 1828. Toen alle detacheringen bij de koloniale marine vervolgens werden ingetrokken, kon Van Speijk op 2 april 1829 naar huis. Ongeveer acht maanden zat hij vervolgens werkeloos thuis voordat hij in Hellevoetsluis werd geplaatst op een zogenaamd wachtschip. Daar verdreef hij de tijd voornamelijk met het schrijven van brieven vol zelfbeklag over zijn ellendige situatie en zijn grote verlangen naar een nieuwe reis. Van een grote zeereis zou het echter niet meer komen. Op 5 september 1830 werd Van Speijk naar Antwerpen gedirigeerd om deel te nemen aan de acties tegen de in opstand gekomen Belgen.

Deel 2 : in maart

"De Buffel" Nieuwsbrief

voor- en door vrijwilligers

Nummer 2 - februari 2021

Pagina 15

Prikbord

Raadseltje

Het wachtlopen op een schip bestaat uit perioden van 4 uur.
Wat betekende dit?

Het Dingetje Van Adam Prikkelde Eva

Marine Jargon

door Ed Wijbrands

"Boerennacht"

Een nacht dat men geen wacht
hoeft te lopen.

Willen jullie als vrijwilliger zelf ook iets op het prikbord plaatsen?

Stuur een bericht naar:

buffel-nieuwsbrief@engelblik.nl

(Max. 90 woorden)